

Särskilda läkemedel

Helena Calles, Apotek Hjärtat, Solna

Definitioner

Med "Särskilda läkemedel" avses narkotika, anabola steroider, erythropoietin, darbepoietin, androgener, somatropin och GH (tillväxthormon), dvs läkemedel där det finns risk för receptförfalskning. I Läkemedelsverkets receptföreskrifter, [LVFS 2009:13](#), finns en bilaga med läkemedel som klassas som "Särskilda läkemedel", se nedan.

Blanketten "Recept för särskilda läkemedel" ska användas vid förskrivning av samtliga särskilda läkemedel. Vid förskrivning till djur används dock den vanliga blanketten för djur. Förutom djurägarens namn och personnummer ska, om möjligt, adressen anges.

Narkotiska läkemedel enligt förteckning II

Särskilda förskrivningsbestämmelser

Narkotiska läkemedel enligt förteckning II, se Tabell 1, s [1406](#).

1. Ska ordinerar med största försiktighet.
2. Blanketten "Recept för särskilda läkemedel" ska användas.
3. Recept för särskilda läkemedel får inte förtryckas med läkemedelsnamn utan endast med arbetsplatskod, förskrivarkod samt andra uppgifter om förskrivaren.
4. Patientens identitet ska bekräftas med signum i avsedd ruta.

5. Patientens hela personnummer ska anges. Om personnummer inte kan anges ska födelsedatum anges i stället.
6. Patientens adress ska om möjligt anges.
7. Mängden ska anges med siffror och bokstäver.
8. Styrkan ska anges med siffror och bokstäver.
9. Receptet får endast förskrivas för ett uttag. Receptet kan dock skrivas för flera uttag om förskrivaren anger på receptet att det ska förvaras på ett särskilt angivet apotek (receptet får då bara expedieras på detta apotek) eller om det är ett licensläkemedel.
10. Telefonrecept får endast användas undantagsvis i brådsakande fall. Per telefon får endast följande läkemedelsformer ordinerar: depåplåster (ej tandläkare), kapslar, pulver (ej tandläkare), rektlioler (ej tandläkare), suppositorier eller tabletter, högst 5 avdelade doser.
11. Förskrivningsrätten för narkotikaklassade läkemedel godkända för behandling av ADHD (godkända 2013-10-21: Concerta, Elvanse, Equasym Depot, Medikinet, Ritalin och Ritalina) är begränsad till läkare med specialistkompetens inom barn- och ungdomsneurologi med habilitering, barn- och ungdomspsykiatri, psykiatri och rättspsykiatri samt läkare med dispens från Läkemedelsverket ([LVFS 2002:7](#)).

Tabell 1. Narkotiska läkemedel för humant bruk enligt förteckning II, godkända och tillgängliga 2013-10-21

Abstral	Morfin-Skopolamin
Actiq	Meda
Concerta	Morfin Special
Depolan	Oramorph
Dolcontin	Oxikodon/Oxycodone
Dolcontin Unotard	(flera fabrikat)
Durogesic	OxyContin
Elvanse	OxyNorm
Equasym Depot	Palexia Depot
Fentanyl	Palladon
(flera fabrikat)	Petidin Meda
Flunitrazepam	Rapifen
Mylan	Remifentanyl (flera
Instanyl	fabrikat)
Ketogan	Ritalin
Ketogan Novum	Ritalina
Leptanal	Sativex
Matrifen	Spasmofen
Medikinet	Sufenta
Metadon/Methadone	Targiniq
(flera fabrikat)	Ultiva
Morfin (flera fabrikat)	Xyrem
Morfin Epidural Meda	

Förskrivningsrätten för metadon vid behandling av opioidberoende och narkotikaklassade läkemedel godkända för behandling av opioidberoende enligt förteckning II och III (godkända och tillgängliga 2013-10-21: Metadon Abcur, Metadon DnE, Metadon Nordic Drugs, Metadon Pharmadone och Methadone Martindale Pharma) är begränsad till läkare med specialistkompetens inom psykiatri verksamma vid sjukvårdsinrättningar inom beroendevården där läkemedelsassisterad underhållsbehandling ges eller läkare vid samma inrättning med delegation (LVFS 2004:15).

Narkotiska läkemedel enligt förteckning III

Kodein, tramadol och etylmorfin tillhör narkotikaförteckning III, men är undantagna narkotikabestämmelserna i LVFS 2009:13. Det innebär att recepten får förskrivas för flera uttag och det finns ingen mängdbe-

Tabell 2. Narkotiska läkemedel för humant bruk enligt förteckningarna IV och V, godkända och tillgängliga 2013-10-21

Alprazolam (flera fabrikat)	Nitrazepam Recip
Apodorm	Norspan
Buccolam	Oxascand
Buprenorfin/Buprenorphine (flera fabrikat)	Rivotril
Diazepam Desitin	Sobril
Dormicum	Stesolid
Edluar	Stesolid novum
Fenemal Recip	Stesolid Rektal Prefill
Halcion	Stilnoct
Heminevrin	Suboxone
Iktorivil	Temesta
Imovane	Temgesic
Ketalar	Xanor
Lorazepam Orifarm	Xanor Depot
Modafinil Mylan	Zolpidem (flera fabrikat)
Midazolam (flera fabrikat)	Zopiklon/Zopiclon/
Modiodal	Zopiclone (flera fabrikat)
Mogadon	

gränsning på telefonrecept. Läkemedel innehållande kodein och tramadol är dock klassade som särskilda läkemedel varför förskrivningsreglerna för övriga särskilda läkemedel ska följas, se s 1407. Läkemedel innehållande etylmorfin är inte klassade som särskilda läkemedel och förskrivas på vanlig receptblankett.

Narkotiska läkemedel enligt förteckningarna IV och V Särskilda förskrivningsbestämmelser

Narkotiska läkemedel enligt förteckningarna IV och V se Tabell 2.

1. Ska ordinerar med största försiktighet.
2. Blanketten "Recept för särskilda läkemedel" ska användas.
3. Recept för särskilda läkemedel får inte förtryckas med läkemedelsnamn utan endast med arbetsplatskod, förskrivarkod samt andra uppgifter om förskrivaren.

4. Patientens identitet ska bekräftas med signum i avsedd ruta.
5. Patientens hela personnummer ska anges. Om personnummer inte kan anges ska födelsedatum anges i stället.
6. Patientens adress ska om möjligt anges.
7. Mängden ska anges med siffror och bokstäver.
8. Styrkan ska anges med siffror och bokstäver.
9. Recepten får förskrivas för flera uttag.
10. Per telefon får minsta förpackning, dock högst 30 avdelade doser, ordineras.
11. Förskrivningsrätten för narkotikaklassade läkemedel godkända för behandling av opioidberoende enligt förteckning IV och V (godkända och tillgängliga 2013-10-21: Buprenorfin/Buprenorphine (flera fabrikat) och Suboxone) är begränsad till läkare med specialistkompetens inom psykiatri verksamma vid sjukvårdsinrättningar inom beroendevården där läkemedelsassisterad underhållsbehandling ges eller läkare vid samma inrättning med delegation (LVFS 2004:15).

Övriga särskilda läkemedel och läkemedel innehållande kodein och tramadol

Blanketten "Recept för särskilda läkemedel" ska användas vid förskrivning av särskilda läkemedel, se Tabell 3. Förutom namn ska patientens hela personnummer och om möjligt adress anges. Om personnummer inte kan anges ska födelsedatum anges i stället. Läkemedlets styrka och mängd ska anges med både siffror och bokstäver.

Recept får förskrivas för flera uttag, med undantag för recept till djur på anabola steroider och tillväxthormon.

Tabell 3. Övriga särskilda läkemedel och läkemedel innehållande kodein respektive tramadol, för humant bruk, godkända och tillgängliga 2013-10-21

ATC-kod		Läkemedel
Läkemedel innehållande kodein		
M01A E51		Ardinex
N02A A59		Citodon Citodon forte Codalvonil Panocod Paracetamol/ Kodein Evolan Treo Comp
N02B E51		Citodon minor
R05D A04		Kodein Recip
Läkemedel innehållande tramadol		
N02A X02		Gemadol Nobligan Nobligan Retard Tiparol Tradolan Tradolan Retard Tramadol (flera fabrikat) Tramadol Retard (flera fabrikat)
Läkemedel inom följande ATC-grupper		
B03X A01	Erytro- poietin	Binocrit Eporatio, Eprex Neo-Recormon Retacrit
B03X A02	Darbe- poetin	Aranesp
G03B	Andro- gener	Nebido Testim Testogel Tostrex Undestor Testocaps
H01A C	Soma- tropin, GH	Genotropin Genotropin Mini Quick Humatrope Increlex Norditropin Nordi- Flex Norditropin Simp- leXx NutropinAq Omnitrope Saizen Zomacton